

fractionem jejunii. Sic quidem docet. eitati, et alii passim. (40. Secus autem esset dicendum, si quis alicui oscitanti, nec advertenti injiceret in os uvam, aut parvam nucem, ipsamque deglutiret, aut ei dormienti in os apertum, aut guttur globulum sacchari, aut aliquid cibi, vel potus immitteret, et ipse casu, vel violenter deglutiret, aut in flumen prolapsus invitus aquam in stomachum trajiceret: quia vitaliter sumitur per potationem, vel cibationem, cum sic etiam infantes, et infirmi, ac bruta cibentur, licet invitis ingeratur cibus. Gobat, cit. tract. 4, casu 17, n. 64; Sporer, loc. cit., n. 470; La Croix, loc. cit., n. 168, et alii apud ipsos.

(41. Neque jejunium naturale frangunt, qui deglutiant sanguinem e gingiva, vel humorem ex capite, seu pustula in ore rupta, defluentem: quia ista non sumuntur ab extrinseco, nec per modum cibi, aut potus, sed per modum salivæ. Sporer, loc. cit., n. 480; La Croix, loc. cit., n. 465, cum aliis ibi allegatis. Quarti, loc. cit., dub. 2, in fine, ubi citans S. Thomam, Suarez, cardinal. de Lugo, et alios addit insuper, quod licet sanguis in os defluens ex industria deglutiretur, etiam animo se nutriendi, non violaretur jejunium, quia intentio illa non potest dare rationem cibi, prædicto ex capite, et sanguine ab intrinseco defluentem, cum de ratione cibi sit, ut ore sumatur ab extrinseco, juxta regulam traditam a S. Thoma. in 4, dist. 8, quæst. 1, art. 4, quæstiuncula 2 ad 3, et ab aliis communiter receptam.

(42. Secus autem dicendum esset, si quis sugeret sanguinem ex vulnere manus, aut digiti, vel extractum ex propria vena, quia tunc vere haberetur cibus ore sumptus ab extrinseco. Quarti, loc. cit.; La Croix loc. cit., cum Lugo, et Tamburin., ibi allegatis, Henno, loc. cit., resolut. 2, et alii. Et idem dicendum est de muliere lac sugente de propriis mamillis. Henno, loc. cit., resolut. 2; La Croix, loc. cit., ubi addit frangi etiam jejunium, si id, quod ex oculis, vel naribus defluit, in os admittatur et deglutatur, quia aliquid digestibile sumitur ab extrinseco instar cibi, aut potus præsertim, si id potuit a saliva distingui, separari, et expui. (43. Non frangit tamen jejunium, qui aquam, vel quidpiam aliud per nares sumit, licet aliquid dilabatur in stomachum, quia non sumit ore per modum cibi, vel potus, nec est comestio, vel potatio, cum hæc fiant ore, non naribus. Quarti, loc. cit., ver. Colligitur quinto, allegans Suarez, Cœlestinum, Faustum, et alios, quos affert, et sequitur Diana, part. II, tract. 13, resolut. 1; Henn., loc. cit., resolut. 6, et alii.

(44. Qui vesperi decumbens imponit ori saccharum, vel aliquid contra raucedinem paulatim liquandum, et deglutendum, si post mediam noctem, etiam dormiens ali-

(80) Nota Romani theologi. — Qui ita dubius est, tenetur non celebrare, ne se exponat periculo trans-

quam partem deglutiret, frangeret jejunium naturale, nec posset celebrare, aut communicare, quia moraliter tandiu censetur durare comestio, quandiu saccharum est in ore, cum fuerit sumptum, ut paulatim deglutiretur. Quarti, loc. cit., difficult. 1, testans de communi: Henno, loc. cit., resolut. 5; Sporer, loc. cit., n. 459, et alii passim. (45. Si vero dubius sit, an aliquid deglutiverit, vel an factum sit post mediam noctem, si adhibita diligentia adhuc perseveret dubius, probabile est quod possit celebrare, aut communicare; et ratio est, quia in dubio melior est conditio possidentis c. Si causa 7, De præscriptionibus; c. Quod autem 5, De jurepatr., c. in part. vi De regul. juris in 6, l. Nemo 126, § 2, ff. De reg. jur., 1, In pari causa 123, ff. eod. Quilibet autem fidelis possidet jus communicandi, quandiu non constat de impedimento aliquo, adeoque hic, facta diligentia, non constat de impedimento fracti jejunii, poterit celebrare, aut communicare. Sic Layman, lib. 1, tract. 1, cap. 1, n. 36, et multi alii, quos affert, et sequitur Diana, part. vi, tract. 11, resolut. 18, ubi citat Dicastillum, Bossium, Leandrum, Caramuelem, Drulench, Pasqualigum: et alios citat part. x, tract. 13, resolut. 14, § Nota, et prius etiam docuerat part. III, tract. 5, resolut. 29, ut refert Quarti, loc. cit., dub. 5, vers. Secunda sententia: qui in fine dicti dubii dicit contrariam opinionem esse etiam vere probabilem, uti revera, est, et talem censent graves doct. ab ipso in dicto quinto dubio allegati, quia in tali dubio, seu incertitudine tutior pars eligenda videtur propter reverentiam sacramenti. Tum quia possessio stat pro præcepto de non celebrando, seu communicando, nisi jejunio (80).

(46. An sumptio tabaci frangat jejunium naturale, et impediatur celebrationem seu communionem? Vide verb. TABACUM, n. 6 et 7.

(47. Missa in Pontificio sacello nocte Nativitatis Domini celebratur a cardinali pleburumque non jejuno a præcedenti media nocte. Benedict. XIV, constit. incip. Quædam, § 9 et 10. Et id fit ex tacita, non autem expressa dispensatione Pontificis. Idem ibidem.

(48. Missam ut etiam non jejuni celebrare possent sacerdotes per Indias regi Lusitanæ subjectas, ex certis causis induisit Pius IV ut refert Bened. XIV, cit. constit. Quædam § 9. Vide dicta verb. EUCHARISTIA.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(49. De sacerdote, qui non jejunus celebrat, quæri solet, an sit is suspectus de fide, ita ut possit contra eum procedere tribunal S. Inquisitionis? Affirmant Alpho. de Leon, De offic. et potest. confessarii, recoll. 22, versic. trigesimo sexto; Transmiera, De polygam., lib. III, quæst. 2, n. 55; Albergin, in Manual., cap. 23, n. 3, qui ultimus hanc

grediendi Ecclesiæ præceptum. Vide quæ de probabilismo disputata sunt, art. CONSCIENTIA.

reddat rationem, quod scilicet talis sacerdos facto adherere videtur hæresi Lutheri, qui asseruit consultius esse sumere eucharistiam post sumptum cibum.

(50. At re discussa in tribunali supremæ Inquisitionis, existimatum fuit, minime sacerdotem hunc esse suspectum de hæresi, adeoque puniri haud posse ab ipso tribunali supremæ Inquisitionis; ut patet ex decreto lato die 10 Septembris 1613, quod allegat Albit., De inconstant. in fide, cap. 33, n. 55. (51. Probe vero monet mox laudatus auctor, n. 66, decretum hoc haud habere locum, si sacerdos esset ex illis regionibus, in quibus viget hæresis Lutherana; nam hic vocari posset ad S. Officium, et interrogari super ejus credulitate et intentione.

(52. Minusque S. Officio subicitur sacerdos, qui in prima, vel secunda missa diei Nativitatis Domini nostri Jesu Christi sumat purificationem; deinde celebret secundam, vel tertiam missam; ut liquet ex allato decreto lato die 29 Martii 1628, allato ab eodem auctore ubi supra, n. 67.

(53. Agere hic non esset incongruum de casibus, in quibus sacerdos non jejunus celebrare valet. Sed vide, qui de iis egregie præ cæteris tractat, cardinalis de Lugo, De sacram., disp. 15, sect. 2, 3 et 4.

ARTICULUS XII.

Missa quoad ritus observandos in ipsa celebranda.

SUMMARIUM.

1. Missa quoad fieri potest, est semper legenda de die, seu concordans cum officio, prout a rubricis Missalis præscribitur, nisi pro aliquo casu et obligatione debeatur legi votiva et de Requiem. — 2. Hinc missa propriæ concessa certis regularibus, et certis locis, non possunt ab aliis dici alibi et ne quidem in ecclesiis eorumdem regularium. — 3. Unde sacerdotes celebrantes in ecclesiis regularium diebus propriorum sanctorum habentium missam propriam, debent quidem missam celebrare de illo sancto, vel beato, sed cum missali Romano et de communi. — 4. Et capellani monialium etiam non utentium Brevariario Romano possunt quotidie celebrare missam correspondentem officio a monialibus recitato, sed cum Missali Romano et de communi. — 5. Si vero moniales non habeant Missale a Romano diversum, sacerdotes in earum ecclesiis celebraturi, possunt dicere proprias missas ipsis monialibus concessas. — 6. Sacerdotes omnes celebrantes in ecclesiis regularium, in quibus fit de festo duplici, non debent dicere missam de Requiem. — 7. Missa potest celebrari de quolibet canonizato, licet nondum relato in Martyrologio. — 8. De beatis autem potest celebrari solum in illis locis et ecclesia regularium et ab illis, quibus facta est specialis concessio. — 9. Missa potest etiam celebrari de dedicatione ecclesiarum. — 10. Imo de ipsa dedicatione, seu consecratione propriæ ecclesiæ tenentur omnes missam celebrare et respectivum officium recitare sub ritu duplici primæ classis omnes clerici illius ecclesiæ, sive sint sæculares, sive regulares cum octava. — 11. Sicut etiam sub eodem ritu cum octava tenentur de titulari propriæ ecclesiæ, et conventus. — 12. Et regulares tenentur sub eodem ritu primæ classis, sed sine octava ad missas, et officia patroni principalis loci, vel diocesis, ac protectoris civitatis, et regni, nec non titularis ecclesiæ cathedralis. — 13. Et ad missam, et officium dedicatio-

nis ecclesiæ cathedralis sub ritu duplici secundæ classis sine octava. — 14. Potest etiam missa celebrari sub ritu duplici in ea ecclesia, in qua habetur insignis reliquia. — 15. Missa non est celebranda per totam civitatem, vel diocesim, nec recitandum officium de sancto, eo quod in loco adsit ecclesia parochialis, vel regularis, vel etiam abbatialis, aut aliqua insignis reliquia, sed tantum in propria ecclesia, nisi habeatur specialis licentia. — 16. Nec festum, quod in aliqua ecclesia celebratur ratione corporis, vel insignis reliquiæ habet octavam, nisi specialiter concedatur. — 17. Et qui recitat officium de sancto, de quo habet insignem reliquam in propria ecclesia, si celebret eo die in alia ecclesia, debet omittere Credo. — 18. Missa S. Rochi in die ejus festi potest solum celebrari in ecclesiis in eisdem honorem Deo dedicatis, nisi aliud specialiter concedatur. — 19. Episcopi regulares debent missam celebrare, et officium recitare juxta ritum suæ diocesis, non vero regulæ; et occurrente festo regulæ in festo diocesis hoc erit præferendum. — 20. Episcopi regulares, qui ex indulto Sedis Apostolicæ gaudent privilegio suæ religionis, de quibus sunt capaces pro eorum conditione, non possunt de beatis suæ religionis recitare officium, et in propriis cathedralibus missam celebrare, et altare prædictis beatis erigere. — 21. In missis de beatis non est dicendum symbolum, ubi est permessa hujusmodi celebratio, nisi adsit reliquia, et nisi sit de iis concessum officium, sub ritu saltem secundæ classis. — 22. Nemo potest excedere limites verbales indultorum Sedis Apostolicæ super beatificationibus, præsertim in celebratione missarum et officii cum octavis sine expressa licentia prædictæ Sedis Apostolicæ. — 23. Sacerdos, qui celebrat missam conventualem, in qua chorus tenetur canere symbolum, non potest illam prosequi eo tempore, quo a choro cantatur Symbolum prædictum: Neque dum canitur Credo debent pulsari organa. — 24. Sacerdoti missam novam celebranti licet oblationes accipere, dummodo non discedat ab altari. — 25. Vicario episcopi missam cantanti solemnem non ministrant canonici, neque sit circulus ante ipsum. — 26. Missas conventuales et pontificales non potest celebrare vicarius absente episcopo. — 27. Ad missam vicarii generalis non debent accendi quatuor candelæ, nec assistere duo capellani. Nec etiam quatuor candelas in missis privatis adhibere possunt prælati, et superiores quicumque sive sæculares, sive regulares episcopo inferiores. — 28. Vicarius, ut vicarius, non potest, absente episcopo, missas cantare solemnes, sanctissimum sacramentum, aut sacras reliquias paratus deferre, nec aliis se immiscere functionibus ecclesiasticis, sed tantum præesse, ut omnia suo ordine fiant. — 29. Assistens presbyter debet episcopum thurificare ad sedem, quicumque ille sit, non vero diaconus Evangelii. — 30. Absente episcopo thurificandus est celebrans triplici ductu. — 31. Finito Evangelio missæ solemnis, cui assistit episcopus cum cappa, thurificandus est celebrans, non vero episcopus. — 32. Septimum candelabrum debet adhiberi in missis tantum episcopi solemnibus, sed non defunctorum. — 33. Archidiaconus sustinens baculum episcopi thurificandus est post diaconos assistentes, ubi non adsit contraria consuetudo. — 34. Canonici in Dominicis singillatim aspergendi sunt aqua benedicta, non vere unico ictu in circulum. — 35. Celebrans, qui distribuit cineres, candelas, et ramos, detecto capite debet distribuere. — 36. Absente episcopo, benedictiones candelarum, cinerum, palmarum, et fontis, debent fieri ab eo, qui cantaturus est missam. — 37. Ille idem, qui benedicit cineres prima die Quadragesimæ, vel candelas in festo Purificationis, aut ramos in Dominica Palmarum, debet etiam cantare missam sequentem. — 38. Non est facienda altaris thurificatio in missa conventuali dierum so-

lemnium, si absque cantu, et ministris celebretur. — 59. Diaconus et subdiaconus accipiunt pacem ab episcopo celebrante statim post diaconos assistentes. — 40. Duorum canonicorum assistentia semper convenit episcopo, sive celebret ipse, sive assistat divinis. — 41. Dignitates tenentur associare episcopum cum canonicis ex debito, licet ceremoniale episcoporum nominet tantum canonicos, ubi non adsit contraria consuetudo. — 42. Consuetudo, ut dignitates, et canonici mitram, gremiale, baculum, thuribulum, et similia ministrent episcopo, est servanda. — 43. Non tenentur omnes canonici associare episcopum ab eo altari, in quo missam planam celebravit, usque ad sedem episcopalem, si assistere velit missæ conventuali. — 44. Archidiaconus non potest assistere episcopo in habitu prælatitio, non choralis, licet sit protonotarius. — 45. Canonici assistentes episcopo præcedunt vicarium generalem, et sunt ante ipsum thurificandi. — 46. Canonici missam celebrantes coram episcopo non debent sedere in sede cum postergali, sed in scamno, oblongo tapeto, vel panno cooperto in latere Epistolæ. — 47. Archidiaconus, si est prima dignitas, debet facere officium presbyteri assistentis, si est sacerdos; et recusans, cogendus est poenis, et censuris. — 48. Prima dignitas debet assistere episcopo celebranti, licet sit unica. — 49. Soli canonici debent facere consuetos circulos ante episcopum, non autem vicarius generalis. — 50. Licet episcopus non celebret, sed tantum assistat missæ solemnem, celebrans debet ad confessionem respondere episcopo usque ad *Indulgentiam* inclusive, non vero simul cum illo dicere *In nomine Patris*, etc. — 51. Coadjutor episcopi non sedet celebrans, nisi in faldistorio, neque habet diaconos assistentes, neque canonici parantur, neque ponitur septimum candelabrum. — 52. Prædictus episcopi coadjutor non utitur baculo, nisi in ordinationibus. — 53. Coadjutor episcopi celebrans præter diaconum, et subdiaconum debet habere assistentem canonicum pro libro. — 54. Candelæ, cineres, et palmæ distribuuntur, stando cum mitra in capite ab eo, qui privilegium habet eam gestandi. — 55. Inferiores episcopo non debent sumere de altari paramenta pro missa. — 56. Prima dignitas dat candelam episcopo in festo Purificationis, et episcopus dat statim primæ dignitati ante vicarium generalem. — 57. Clerici in minoribus non sunt assumendi ad cantandam Epistolam, vel Evangelium, etiamsi sit penuria diaconorum, et subdiaconorum. — 58. Clericus, qui solemniter cantat epistolam cum tunica, et reliquis sacris vestibus, sed absque manipulo, debet petere dispensationem irregularitatis ad cautelam. *Vide* tamen novum decretum citatum in corpore. — 59. Si sub altari, vel sub ejus gradibus humata sint defunctorum cadavera, non est ibi celebranda missa, donec alio transferantur. — 60. Intra clausuram omnino prohiberi debet celebratio missæ, etiam ad communicandas infirmas, non obstante antiquissima consuetudine. — 61. Missæ ad satisfaciendum elemosynis alicui ecclesiæ traditis non sunt celebrandæ per externos, ubi commode possunt satisfieri per sacerdotes ejusdem ecclesiæ. — 62. Non debent regulares in canone nominare superiores suos, ut antistites. — 63. Regulares in celebratione missæ possunt annuntiare dies festos, et jejunia in suis ecclesiis. — 64. In oratione *A cunctis* nomina patronorum S. Michaelis archangeli, et S. Joannis Baptiste præponenda sunt apostolis. — 65. Celebrans in Parasceve debet mittere particulam in calicem; neque debet se signare cum calice. — 66. Oratio imperata a superiore, veluti *Deus refugium*, omittenda est in duplicibus primæ classis; Romæ omittitur etiam in festis secundæ classis. — 67. In fine missæ, ad quodcumque altare celebrata, fit reverentia cruci infra gradus capite semper deoperto. — 68. Non permittitur

ad altare majus celebratio missæ, dum dicuntur in choro Matutinum et Horæ. — 69. Qui præ timore, vel balbutie non pronuntiat Evangelium S. Joann. quod legitur in fine missæ, sed ejus loco aliud suo arbitrato recitat, suspendendus est a missarum celebratione, quousque illud rite pronuntiare assuescat. — 70. Evangelium pro solemnem palmarum benedictione canendum est in cornu Epistolæ ab illo qui celebrat absque diacono et subdiacono. — 71. Passio in hebdomada majori legenda est in missis privatis in cornu Evangelii, licet in missa solemnem legatur a celebrante in cornu Epistolæ. — 72. In processionibus Candelarum, Palmarum, et similibus, quæ fiunt intra ecclesias sine sacramento, non est pulsanda campanula ad elevationem SS. corporis Christi in missa privata; quod si pulsetur, et advertatur elevatio, tunc est genuflectendum in utroque genu a transeuntibus ante altare, ubi missa celebratur, et depositio sanctissimo sacramento, progrediendum. — 73. Similiter, si aliqui transeant in elevatione calicis. — 74. Sacerdos in sacrificio missæ congruentius utitur cingulo lineo, quam serico. — 75. In sacrificio non est adhibenda palla drappo serico a parte superiore cooperta. — 76. Non est omittenda una ex assignatis orationibus in Missali, veluti *A cunctis*, ut ejusdem loco dicatur aliqua oratio imperata ab episcopo, veluti *Deus refugium* etc., neque ut recitetur penultimo loco oratio pro defunctis. — 77. Quando dicitur oratio *A cunctis*, vel *Ecclesiæ*, non est dicenda oratio contra paganos, vel alia hujusmodi. — 78. Quando dicitur collecta, vel missa contra paganos, non potest mutari nomen *Paganorum*, dicendo *Turcarum*, *Hæreticorum*, etc. — 79. Manus sacerdotis ad *Hanc igitur oblationem*, debent ita extendi, ut palmæ sint apertæ pollice dextro super sinistram in modum crucis supra manus, non vero infra manus. — 80. Cruces, quæ fiunt a sacerdote super oblata, non sunt faciendæ manu transversa, sed manu recta in transversa parte crucis. — 81. Pars inferior hostiæ, non autem superior, præcidenda est, quando dicitur *Pax Domini sit semper vobiscum*. — 82. De sequentiis quoad recitationem, earumque auctores, ad n. 86. — 87. Pacis osculum cur non detur in missa feriæ v, in Cœna Domini, Feriæ VI in Parasceve, et sabbati sancti? ad n. 89. — 90. Alia ad rem ad n. 105. — 104. Ad datur attendenda ad rem, notabilis resolutio sac. congregat. Rit. cum aliis notatu dignis ad n. 126.

(1. Missa, quoad fieri potest, est semper legenda de die, seu concordans cum officio, prout a rubricis Missalis præscribitur, nisi pro aliqua causa, et obligatione debeatur legi votiva, et de Requiem.

(2. Hinc est, quod missæ propriæ concessæ certis regularibus, et certis locis, non possunt ab aliis dici alibi, et ne quidem in ecclesiis eorundem regularium, ex decreto sac. congregat. Rituum 19 Novembris 1622.

(3. Unde sacerdotes celebrantes in ecclesiis regularium diebus priorum sanctorum habentium missam propriam, debent quidem missam celebrare de illo sancto, vel beato, sed cum Missali Romano, et de communi, ut decrevit sac. congr. Rit. 19 Novembr. 1622, et iterum 9 Junii 1668, his verbis: « Qui celebrat missam in aliqua ecclesia regularium, aut etiam monialium, in qua fit de festo duplici habente missam propriam, quæ non sit concessa omnibus, missam quidem dicat de festo, sed cum Missali Rom. » (4. Et capellani monialium etiam non utentium Breviario Romano, possunt quotidie celebrare missam corre-

spondentem officio a monialibus recitato, sed cum Missali Romano, et de communi, ut declaravit sacra congregat. Rituum 29 Novembris 1628. (5. Si vero moniales non habeant Missale a Romano diversum, sacerdotes in earum ecclesiis celebraturi possunt dicere proprias missas ipsis monialibus concessas; sac. congr. Rituum 27 Aug. 1672. *vide inf.* n. 121. (6. Sacerdotes omnes celebrantes in ecclesiis regularium, in quibus fit de festo duplici, non debent dicere missam de Requiem. Sac. congregat. Rituum 9 Junii 1669. Et ad hoc dantur novissima decreta emanata ad instantiam PP. tertii ordinis S. P. Francisci sic quærentium.

« I. An diebus Dominicis, aliisque diebus, quibus in ipsorum ecclesiis celebratur de sanctis ordinis sub ritu duplici, sacerdotibus exteris ad eas confluentibus permitti debeat celebratio de Dominica, vel alio festo, vel etiam de Requiem, et quatenus affirmative? An in missa de Dominica, aliisque festis debeant sacerdotes exteri uti paramentis competentibus dictis Dominicis, et festis; vel possint se conformare paramentis, quibus eisdem diebus utuntur fratres?

« II. An fratres diebus, quibus propria officia celebrant sub ritu dup. celebrantes in alienis ecclesiis possint celebrare missam cum dictis officiis concordantes, vel possint celebrare de aliis conformando se ritui eorundem ecclesiarum, ac etiam de Requiem, et quatenus affirmative quoad primam partem, quid quoad colores paramentorum?

« III. An sacerdotes exteri confluentes ad ipsorum ecclesias, ut supra, et celebrantes de sanctis ordinis Ser. Ser. possint in missis se uniformare cum fratribus quoad *Credo*, et quoad numerum orationum more duplicium?

« IV. An diebus Dominicis, quibus tam fratres, quam exteri celebrant de Dominica, possint exteri uti coloribus paramentorum, quibus utuntur fratres ratione alicujus octavæ, et fratres celebrantes in alienis ecclesiis uti coloribus juxta ritum earundem, et an tam exteri in ecclesiis fratrum, quam fratres in alienis possint apponere commemorationem octavæ, ut supra occurrentis, servata rubrica de duplici oratione habenda in Dominicis infra octavam?

« V. An in officio ad Hym. *Iste confessor* pro sanctis confessoribus, quoties eisdem fixa dies est assignata, quæ non est dies obitus, recitari debeat *V. Meruit beatus scandere sedes*, eo quod revera officium sit de die obitus, et quatenus affirmative, an eadem regula servanda sit in officiis de confessoribus translatis, dummodo officium sit de die obitus? »

Sac. congreg. Rituum die 11 Junii 1701 respondit:

« Ad primum quoad primam partem dubii negative, quando festum celebratur cum solemnitate, et concursu populi, et quoad secundam partem jam provisum. » Ad 2, ut ad primum. Ad 3, posse. Ad 4, posse. Ad 5, negative.

(7. Missa potest celebrari de quolibet ca-

nonizato, licet nondum relato in Martyrologio, quia per canonizationem definitur, publicum et universalem cultum deberi ab omnibus ipsi canonizato. (8. De beatis autem potest celebrari in illis locis, et ecclesiis regularium, et ab illis, quibus facta est specialis concessio, cum nondum sit eis concessus cultus universalis. Sacra Rituum congreg. 27 Septembris 1649. (9. Potest etiam celebrari de dedicatione ecclesiarum. (10. Imo de ipsa dedicatione, seu consecratione propriæ ecclesiæ tenentur missam celebrare, et respective officium recitare sub ritu duplici primæ classis omnes clerici illius ecclesiæ, sive sint sæculares, sive regulares, cum octava. Sac. congr. Rituum 18 Augusti 1729 et 13 Junii 1682. (11. Sicuti etiam sub eodem ritu cum octava tenentur de titulari propriæ ecclesiæ, et conventus. Eadem sacra congregat. 13 Junii 1662. (12. Et regulares tenentur sub eodem ritu primæ classis, sed sine octava ad missas, et officia patroni principalis loci, vel diœcesis, ac protectoris civitatis, et regni nec non titularis ecclesiæ cathedralis, ex decreto sac. congr. Rit. 20 Mart. 1783.

(13. Et ad missam, et officium dedicationis ecclesiæ cathedralis sub ritu duplici secundæ classis sine octava, ex decreto ejusdem 8 Aprilis 1662. (14. Potest etiam missa celebrari suo ritu duplici in ea ecclesia in qua habetur insignis reliquia, ex eadem sacra congreg. 23 Novembr. 1602, dummodo ipsa sit integra, et non parva, et prius ab ordinario sit legitime approbata, ut requirit decretum sacre congregat. jussu Urbani VIII evulgatum anno 1630, et sit de sanctis non baptizatis nominibus ad libitum, ex decreto ejusdem 19 Decembr. 1643, sed solummodo de descriptis in Martyrologio Romano, et dummodo constet de identitate corporis, seu reliquiæ insignis illiusmet sancti, qui reperitur in Martyrologio descriptus, ex decreto 11 Augusti 1691, edito, et a sanctissimo Innocent. XII, die 19 Octobris ejusdem anni 1691, approbato.

(15. Missa non est celebranda per totam civitatem, vel diœcesim, nec recitandum officium de sancto, eo quod in loco adsit ecclesia parochialis, vel etiam abbatialis, aut aliqua insignis reliquia, sed tantum in propria ecclesia, nisi habeatur specialis licentia, ex decreto S. C. R. 8 Aprilis 1628. (16. Nec festum, quod in aliqua ecclesia celebratur ratione corporis, vel insignis reliquiæ habet octavam, nisi specialiter concedatur a Sede Apostolica; 12 Augusti 1653.

(17. Et qui recitat officium de sancto, de quo habet insignem reliquiam in propria ecclesia, si celebret eo die in alia ecclesia, debet omittere *Credo*. S. R. C. 2 Decembris 1684.

(18. Missa S. Rochi in die ejus festi potest solum celebrari in ecclesiis in ejusdem honorem Deo dedicatis, nisi aliud specialiter concedatur; 29 Novembris 1629. (19. Episcopi regulares debent missam celebrare, et officium recitare juxta ritum suæ diœcesis, non vero regulæ; et occurrente festo

regulæ in festo diœcesis, hoc erit præferendum, 11 Junii 1605. Episcopi regulares, qui ex indulto Sedis Apostolicæ gaudent privilegio suæ religionis, de quibus sunt capaces pro eorum conditione, non possunt de beatis suæ religionis recitare officium, et in propriis cathedralibus missam celebrare, et altare prædictis beatis erigere; 17 Aprilis 1660. (20. In missis de beatis non est dicendum Symbolum, ubi est permessa hujusmodi celebratio, nisi adsit reliquia; 22 Julii 1664, et nisi sit de iis concessum officium sub ritu saltem secundæ classis. (21. Nemo potest excedere limites verbales indultorum Sedis Apostolicæ super beatificationibus, præsertim in celebratione missarum et officii cum octavis sine expressa licentia prædictæ Sedis Apostolicæ; 5 Octobr. 1652.

(22. Sacerdos, qui celebrat missam conventualem, in qua chorus tenetur canere Symbolum, non potest illam prosequi eo tempore, quo a choro cantatur Symbolum prædictum; 17 Dec. 1695. (23. Neque dum canitur *Credo*, debent pulsari organa; 17 Decembr. 1695. (24. Sacerdoti missam novam celebranti licet oblationem accipere, dummodo non discedat ab altari; 1 Octobris 1601. (25. Vicario episcopi missam cantanti solemnem non ministrant canonici, neque fit circulus ante ipsum; 8 Martii 1595. (26. Missas conventuales, et pontificales non potest celebrare vicarius absente episcopo; 16 Maii 1600. (27. Ad missam vicarii generalis non debent accendi quatuor candelæ, nec assistere duo capellani; 7 Augusti 1627. Nec etiam quatuor candelas adhibere possunt in missis privatis prælati, et superiores quicunque, sive sæculares, sive regulares episcopo inferiores, uti expresse statuit sacra Rit. congregatio coram sanctissimo domino nostro Alexandro Papa VII, die 27 Septembr. 1659, in decreto generali circa usum Pontificalium prælati episcopo inferioribus concessorum, § 21, ibi: « In missis privatis.... duasque tantum candelas super altari adhibeant, » et confirmavit die 20 Julii 1660, in declaratione ad § vigesimum primum, ibi: « Ad § vigesimum primum, quo in missis privatis prohibentur abbatibus quivis ritus, et prærogativæ ad episcopos privative spectantes, exponentibus monachis abbates Casinenses hætenus in missis privatis adhibuisse quatuor candelas, etc., sac. congregatio censuit, servandum esse decretum; » quod et Sanctissimus approbavit. *Vide verb. Abbas*, circa finem, ubi dicta decreta cum aliis dantur per extensum.

(28. Vicarius, ut vicarius, non potest, absente episcopo, missas cantare solemnes, Ss. sacramentum, aut sacras reliquias paratus deferre, nec aliis se immiscere functionibus ecclesiasticis, sed tantum præesse, ut omnia suo ordine fiant; 19 Septembris 1627. (29. Assistens presbyter debet episcopum thurificare ad Sedem, quicunque ille sit, non vero diaconus Evangelii; 19 Maii 1607. (30. Absente episc. thurificandus est celebrans triplici ductu; 30 Januarii 1616. (31. Finito Evangelio missæ solemnis, cui

assistit episcopus cum cappa, thurificandus est celebrans, non vero episcopus; 4 Augusti 1663. (32. Septimum candelabrum debet adhiberi in missis tantum episcopi solemnibus, sed non defunctorum; 19 Maii 1607.

(33. Archidiaconus sustinens baculum episcopi thurificandus est post diaconos assistentes, ubi non adsit contraria consuetudo; 28 Aprilis 1607. (34. Canonici in Dominicis sigillatim aspergendi sunt aqua benedicta, non vero unico ictu in circulum; 20 Decembris 1601. (35. Celebrans, qui distribuit cineres, candelas, et ramos, detecto capite debet distribuere; 18 Julii 1626. (36. Absente episcopo, benedictiones candelarum, cinerum, palmarum, et fontis debent fieri ab eo, qui cantaturus est missam; 12 Junii 1627. (37. Ille idem, qui benedicit cineres prima die Quadragesimæ, vel candelas in festo Purificationis, aut ramos in Dominica Palmarum, debet etiam cantare missam sequentem; 12 Aprilis 1640. (38. Non est faciendæ altaris thurificatio in Missa conventuali dierum solemnium, si absque cantu, et ministris celebretur; 22 Januarii 1701.

(39. Diaconus, et subdiaconus accipiunt pacem ab episcopo celebrante statim post diaconos assistentes; 15 Mart. 1608. (40. Duorum canonicorum assistentia semper convenit episcopo, sive celebret ipse, sive assistat divinis; 10 Maii 1608. (41. Dignitates tenentur associare episcopum cum canonicis ex debito, licet cæremoniale episcoporum nominet tantum canonicos, ubi non adsit contraria consuetudo; 10 Januarii 1609. (42. Consuetudo ut dignitates, et canonici mitram, gremiale, baculum, thuribulum, et similia ministrent episcopo, est servanda; 5 Julii 1603. (43. Non tenentur omnes canonici associare episcopum ab eo altari, in quo missam planam celebravit usque ad sedem episcopalem, si assistere voluerit missæ conventuali; 5 Julii 1603.

(44. Archidiaconus non potest assistere episcopo in habitu prælati, non choralis, licet sit protonotarius; 6 Martii 1610. (45. Canonici assistentes episcopo præcedunt vicarium generalem, et sunt ante ipsum thurificandi; 6 Martii 1610. (46. Canonici missam celebrantes coram episcopo, non debent sedere in sede cum postergali, sed in scamno oblongo, tapeto, vel panno cooperto in latere Epistolæ; 19 Maii 1614. (47. Archidiaconus, si est prima dignitas, debet facere officium presbyteri assistentis, si est sacerdos, et recusans cogendus est poenitentia, et censuris; 30 Maii 1616. (48. Prima dignitas debet assistere episcopo celebranti, licet sit unica; 12 Decembr. 1620. (49. Soli canonici debent facere consuetos circulos ante episcopum, non autem vicarius generalis; 28 Septembr. 1630. (50. Licet episcopus non celebret, sed tantum assistat missæ solemnibus, celebrans debet ad confessionem respondere episcopo usque ad *Indulgentiam* inclusive; non vero simul cum illo dicere: *In nomine Patris*; 4 Augusti 1663. (51. Coad-

jutor episcopi non sedet celebrans, nisi in faldistorio, neque habet diaconos assistentes, neque canonici parantur, neque ponitur septimum candelabrum; 1 Septembris 1607. (52. Prædictus episcopi coadjutor non utitur baculo, nisi in ordinationibus; 1 Septembris 1607. (53. Coadjutor episcopi celebrans præter diaconum, et subdiaconum debet habere assistentem canonicum pro libro; 7 Augusti 1627. (54. Candelæ, cineres, et palmæ distribuuntur stando cum mitra in capite ab eo, qui privilegium habet eam gestandi, 18 Februarii 1650. (55. Inferiores episcopo non debent sumere de altari paramenta pro missa; 7 Julii 1612. (56. Prima dignitas dat candelam episcopo in festo Purificationis, et episcopus dat statim primæ dignitati ante vicarium generalem; 14 Junii 1608. (57. Clerici in minoribus non sunt assumendi ad cantandam Epistolam, vel Evangelium, etiamsi sit penuria diaconorum, et subdiaconorum; sacra Rit. congreg. in una *Alexandrina* 15 Martii 1608. (58. Clericus, qui solemniter cantat Epistolam cum tunicella, et reliquiis sacris vestibus, sed absque manipulo, debet petere dispensationem Irregularitatis ad cautelam; S. C. Concil. 23 Aprilis 1604. Apud Nicol. *Lucubrat canon.*, l. v, t. XXVIII, *De cleric. non ordinat. ministrant. Vide tamen t. IX Decret. S. R. C.*, n. 701. V. *Addit. Casin.*, v. IRREGULARITAS.

(59. Si sub altari, vel sub ejus gradibus humata sint defunctorum cadavera, non est ibi celebranda missa, donec alio transferantur; 10 Novembr. 1599. (60. Intra clausuram omnino prohiberi debet celebratio missæ, etiam ad communicandas infirmas, non obstante antiquissima consuetudine; 1 Decembr. 1602. (61. Missæ, ad satisfaciendum elemosynis alicui ecclesiæ traditis non sunt celebrandæ per exteros, ubi commode possunt satisfieri per sacerdotes ejusdem ecclesiæ; 28 Januarii 1606. *Vide supra* art. 4., num. 16. (62. Non debent regulares in canone nominare superiores suos ut antistites; 12 Novembris 1515. (63. Regulares in celebratione missæ possunt annuntiare dies festos, et jejunia in suis ecclesiis; 2 Julii 1602. (64. In oratione *A cunctis* nomina patronorum S. Michaelis archangeli et S. Jo. Baptistæ præponenda sunt apostolis; 22 Augusti 1620. (65. Celebrans in Parasceve debet mittere particulam in calicem, neque debet se signare cum calice; 28 Augusti 1627. (66. Oratio imperata a superiore, veluti *Deus refugium*, etc. omittenda est in duplicibus primæ classis; 28 Augusti 1627. (67. Romæ omittitur etiam in festis secundæ classis. In fine missæ ad quodcumque altare celebratæ, fit reverentia cruci infra gradus, capite semper deoperto; 18 Augusti 1627. (68. Non permittitur ad altare majus celebratio missæ, dum dicuntur in choro Matutinum et Horæ; 15 Septembr. 1564. (69. Qui præ timore, vel balbutie non pronuntiat Evangelium S. Joannis, quod legitur in fine missæ, sed ejus loco aliud suo arbitrato recitat, sus-

pendendus est a missarum celebratione, quousque illud rite pronuntiare assuescat; 5 Julii 1631.

(70. Evangelium pro solemnibus Palmarum benedictione canendum est in cornu Epistolæ ab illo, qui celebrat absque diacono et subdiacono; 27 Aprilis 1697. (71. Passio in hebdomada majori legenda est in missis privatis in cornu Evangelii, licet in missa solemnibus legatur a celebrante in cornu Epistolæ; 4 Augusti 1663. (72. In processionibus Candelarum, Palmarum et similium, quæ fiunt intra ecclesias sine sacramento, non est pulsanda campanula ad elevationem SS. corporis Christi in missa privata. (73. Quod si pulsetur et alvertatur elevatio, tunc est genuflectendum utroque genu a transeuntibus ante altare, ubi missa celebratur, et deposito SS. sacramento, progrediendum; similiter, si aliqui transeant in elevatione calicis; 1 Martii 1681. (74. Sacerdos in sacrificio missæ congruentius utitur cingulo lineo, quam serico; 22 Jan. 1701. (75. In sacrificio missæ non est adhibenda palla drappo serico a parte superiori cooperta; 22 Januar. 1701. (76. Non est omittenda una ex assignatis orationibus in Missali, veluti *A cunctis*, ut ejusdem loco dicatur aliqua oratio imperata ab episcopo, veluti *Deus refugium*, neque ut recitetur penultimo loco oratio pro defunctis; 2 Decemb. 1684. (77. Quando dicitur oratio *A cunctis*, vel *Ecclesiæ* non est dicenda oratio contra paganos, vel alia hujusmodi, quia sufficienter una continet, quod et altera; 16 Aprilis 1688. (78. Quando dicitur collecta vel missa contra paganos non potest mutari nomen *paganorum*, dicendo *Turcarum, Hæreticorum*, etc.; 29 Jul. 1689. (79. Manus sacerdotis ad *Hanc igitur oblationem* debent ita extendi ut palmæ sint apertæ, pollice dextero super sinistrum in modum crucis supra manus, non vero infra; 4 Augusti 1663. (80. Cruces quæ fiunt a sacerdote supra oblata non sunt faciendæ manu transversa, sed manu recta in transversa parte crucis; 4 Augusti 1663. (81. Pars inferior hostiæ non autem superior præcedenda est, quando dicitur *Pax Domini sit semper vobiscum*; 4 Augusti 1663.

(82. In missa Paschatis resurrectionis et infra ejus octavam dicenda est sequentia *Victimæ Paschali*, ejus auctorem esse abbatem Nogerum, seu Notherum Sancti Galli, aut Hotgerum ducis Sueviæ filium et abbatem S. Galli asserit Herrera scriptor recentior lib. II *De origine et progressu rit. miss.* cap. 12, relatus a cardinal. Bona, *De rebus liturgicis*, l. II, c. 6, n. 6. Alii vero tribuunt talem sequentiam Hermanno Contracto Germaniæ monacho qui fuit astrolabii inventor; ita Bellotte in suis *Observationibus*, pag. 416; et Possevinus in *Apparatu sacro*, tom. II, et alii alium volunt auctorem; unde verum est quod scribit Gavantus part. I, tit. 10, rubric. 3, litt. R., incertum esse talis sequentia auctorem.

(83. In missa Pentecostes et infra ejus octavam dicenda est sequentia *Veni, Sancte*